

PEDAGOGIK FAOLIYATDA VAQTNI BOSHQARISH

Razzaqova Kumush Islom qizi

Abdullayeva Nozima Ashur qizi

Termiz davlat pedagogika instituti talabalari

Elektron pochta:razakovak@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu ilmiy maqolada pedagogik faoliyat jarayonida vaqtni samarali boshqarish masalalari yoritilgan. Ta'lim jarayonining samaradorligi ko'p jihatdan o'qituvchining o'z ish vaqtini to'g'ri rejalashtirishi, ustuvor vazifalarni aniqlashi va pedagogik yuklamani oqilona taqsimlashiga bog'liq. Maqolada vaqtni boshqarishning nazariy asoslari, pedagog faoliyatida vaqtning ahamiyati, rejalashtirish bosqichlari, amaliy metod va texnologiyalar hamda ularning ta'lim sifatiga ta'siri ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilinadi..

Kalit so'zlar: pedagogik faoliyat, vaqtni boshqarish, rejalashtirish, samaradorlik, ta'lim sifati, pedagog mahorati.

Kirish

Bugungi globallashuv va ta'lim tizimining jadal rivojlanishi sharoitida pedagogdan nafaqat chuqur bilim va kasbiy mahorat, balki vaqtni to'g'ri boshqarish kompetensiyasi ham talab etiladi. Pedagogik faoliyat ko'p qirrali bo'lib, dars mashg'ulotlari, tarbiyaviy ishlar, hujjatlarni yuritish, ota-onalar bilan muloqot, malaka oshirish va ilmiy-ijodiy faoliyatni o'z ichiga oladi. Ushbu jarayonlarda vaqtni noo'rin sarflash o'qituvchining kasbiy charchashiga, ta'lim sifati pasayishiga olib kelishi mumkin. Shuning uchun pedagogik faoliyatda vaqtni boshqarish masalasi dolzarb ilmiy-pedagogik muammo sifatida namoyon bo'lmoqda.

Asosiy qism

Vaqtni boshqarish (time management) — shaxsning maqsadlariga erishish uchun vaqt resursidan ongli va rejalashtirilgan holda foydalanish jarayonidir. Pedagogik nuqtayi nazardan vaqtni boshqarish o'qituvchining ta'lim-tarbiya jarayonini samarali tashkil etish, o'quvchi faoliyatini to'g'ri yo'naltirish va kasbiy rivojlanishni ta'minlashga xizmat qiladi.

Vaqtni boshqarish quyidagi asosiy tamoyillarga tayanadi:

- maqsadlilik;
- rejalashtirish;
- ustuvorlikni belgilash;
- intizom va mas'uliyat;
- tahlil va nazorat.

2. Pedagogik faoliyatda vaqtning ahamiyati

Pedagog uchun vaqt eng muhim kasbiy resurslardan biridir. Darsning har bir daqiqasi o'quvchining bilim olishi va tarbiyalanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Vaqtni samarali boshqarish orqali:

- dars mazmunining to'liqligi ta'minlanadi;
- o'quvchilarning faolligi oshadi;
- pedagogik stress kamayadi;
- ta'lim sifati va natijadorligi yuksaladi.

3. Pedagogik faoliyatda vaqtni boshqarish bosqichlari

Pedagog o'z oldiga qo'ygan qisqa, o'rta va uzoq muddatli maqsadlarini aniq belgilashi lozim. Maqsadlar pedagogik faoliyatning yo'nalishini belgilaydi.

Rejalashtirish — vaqtni boshqarishning asosiy bosqichi hisoblanadi. Pedagog faoliyatida quyidagi reja turlari muhim ahamiyatga ega:

- yillik reja;
- oylik reja;
- haftalik reja;
- kunlik dars rejasi.

Barcha vazifalar bir xil ahamiyatga ega emas. Muhim va shoshilinch vazifalarni aniqlash pedagogga vaqtni tejashga yordam beradi.

Belgilangan reja asosida ishlarni izchil amalga oshirish, chalg'ituvchi omillarni kamaytirish va vaqt intizomiga rioya qilish ushbu bosqichning asosiy mazmunini tashkil etadi.

Kun, hafta yoki oy yakunida bajarilgan ishlar tahlil qilinadi, kamchiliklar aniqlanadi va kelgusi faoliyat uchun xulosalar chiqariladi.

Pedagogik faoliyatda vaqtni samarali boshqarishda quyidagi metodlar keng qo'llaniladi:

- "Eyzengauer matritsasi";
- "Pomodoro" texnikasi;
- kundalik va rejalashtiruvchi jurnallar;
- raqamli ta'lim platformalari va ilovalar.

Ushbu metodlar o'qituvchining ish unumdorligini oshirish bilan birga, kasbiy charchashning oldini olishga xizmat qiladi.

Pedagogik faoliyatda vaqtni boshqarish — bu o'qituvchining dars jarayoni, tarbiyaviy ishlar, hujjatlar yuritish, o'z ustida ishlash va shaxsiy hayotini samarali rejalashtira olish qobiliyatidir. Vaqtni to'g'ri boshqarish o'qituvchiga nafaqat ish yuklamasini engillashtirish, balki dars sifatini oshirish, o'quvchilar bilan samarali muloqot o'rnatish va professional rivojlanish uchun qulay sharoit yaratadi.

Shunday qilib, vaqtni boshqarish muammosining yechimi faqatgina individuallikni rivojlantirish orqali emas, balki ijtimoiy tizimlar, madaniyat va texnologik yondashuvlarni uyg'unlashtirib, umumiy barqarorlikni ta'minlash orqali amalga oshirilishi mumkin. Vaqt bugungi kunda inson hayotidagi eng muhim resurslardan biri sifatida qaralmoqda. Pul, energiya yoki moddiy boyliklar tiklanishi mumkin, biroq vaqt — qaytmaydigan, yo'qotilsa, o'rnini hech narsa bosa olmaydigan yagona resursdir.

Xulosa

Pedagogik faoliyatda vaqtni boshqarish o'qituvchining kasbiy muvaffaqiyati va ta'lim sifati uchun muhim omillardan biridir. Vaqtni ongli ravishda rejalashtirish, ustuvor vazifalarni aniqlash va zamonaviy metodlardan foydalanish pedagogik jarayon samaradorligini oshiradi. Shuningdek, vaqtni boshqarish ko'nikmasining rivojlanishi pedagog shaxsining kasbiy va shaxsiy kamolotiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Foydanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. E. G'oziyev "Umumiy psixologiya"
2. M.T.Axmedova Pedagogik konfliktologiya o'quv qo'llanma.
3. Мелибаева, Р. (2021). Тиббий психодиагностиканинг методологик муаммолари.
4. Zarnigor, N. (2022). TIBBIY PSIXODIAGNOSTIKADA KOGNITIV FUNKSIYALAR

5. Komenskiy Ya.A. Didaktika asoslari. – T.: O‘qituvchi, 2018.
6. Forobiy A. Fozil odamlar shahri. – T.: Fan, 2016.
7. Covey S. The 7 Habits of Highly Effective People. – New York, 2019.
8. O‘zbekiston Respublikasi Ta’lim to‘g‘risidagi Qonuni. – T., 2020